

SLOVENSKA PISARNA.

Glasilo društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov.

„V organizaciji je moč in veljava!“

Izhaja vsak mesec. — Stane na leto 4 K. Posamezne številke se dobe po 35 vin. — Za oznanila se računa po dogovoru. — Dopise in naročnino sprejema uredništvo in upravništvo v Gorici, ulica Treh kraljev št. 18. — Uradne ure so vsak četrtek od 3. do 6. ure popoldne. — Rokopisi se ne vračajo.

VSEBINA: 1. Pričetek nepretrganega uradovanja v odvetniških pisarnah v Gorici. — 2. Stari in mladi. — 3. Na naslov gg. odvetnikov in notarjev! — 4. Iz pisarniške prakse. — 5. Društvene vesti. — 6. Listnica uredništva.

Pričetek nepretrganega uradovanja v odvetniških pisarnah v Gorici.

V št. 1. in 2. letošnje „Slov. Pisarne“ obrazložili smo naše opravičeno stališče, da zahtevamo nepretrgano uradovanje. — Iz navedenega članka sledi jasno, da se s tem uradnih ur nikakor ne skrči, in da moramo tudi po tej spremembi uradovati tako dolgo kot do sedaj.

Dokazali smo tudi, da bi imeli od nepretrganega uradovanja dobiček tudi šefi, med tem ko bi z daljnim prostim časom mi lažje in v večji prid razpolagali kakor dosedaj, ko nam sicer ostaja ravno isti prosti čas, s katerim pa ne moremo prosto razpolagati, ker je tako raztrgan, da se zgubi brez prave izrabe.

Tudi klientom bo ustrezno z nepretrganim uradovanjem, zlasti v Gorici, kjer je tako uradovanje bolj na mestu kakor kje drugod.

Naša klientela obstoja po večini iz okoličanov, ki se več ali manj bavijo z razpečavanjem svojih pridelkov, kakor z razprodajo sadja, krompirja, zelenjave in sličnih pridelkov. Izvozni trg goriški je le v zgodnjih predpoldanskih urah živahen; popoldne pa se ljudstvo sploh razide ter zapusti mesto. Kadar so sejmi ali tržni dnevi, mudijo se ljudje na sejmu in po opravkih v sodniji do 12. ure tako, da bi svoja pravdna opravila opravili pri odvetniku med 12. in 3. uro, ako bi bili uradi odprti. Vsekako bo strankam ustrezno, da jim ne bo več treba čakati v mestu

zgolj radi pravnih opravkov do 4. in 5. ure ali celo pozneje v noč.

Sicer pa že sedanji sistem uradovanja pri sodniji sili tudi uradništvo v odvetniških pisarnah, da mora ostajati v pisarni do 1. ure in še delj časa čez poldne. — Razprave končavajo opoldne ali tudi pozneje in stranke se vračajo od sodišč po obravnavah, v pisarne, da poravnajo pravdne troške, dajajo nova naročila itd. — Hoté ali nehoté mora biti šefu na razpolago vsaj ena pisarniška moč, ki mu tudi po 12. uri pomaga odpravljati stranke; ne more se namreč stranke vedno naročiti za 3. ali 4. uro zlasti taki ne, ki so imele ves dopoldne opraviti v sodniji, in ki ima daleč do doma.

S sličnimi opravki se imajo baviti uradniki na sodniji, zlasti ob tožnih dnevih, ko je dopoldne težko opraviti vse stranke, katere zopet niso zadovoljne, ako se jih naroči za prihodnji uradni dan. — Radi tega pa tudi sodnijski uradniki delujejo na to, da se uvede nepretrgano uradovanje.

Pod prejšnjim predsednikom c. kr. okrožne sodnije goriške gospodom Karolom vitez Defacis odredilo se je že uvodne korake, da se izvede v najkrajšem času nepretrgano uradovanje. Ko se je vršila sprememba v predsedništvu, zaostalo je menda tozadevno gibanje, ker pri goriških sodiščih še sedaj ni uveden nepretrgan delavnik, dasiravno se še vedno upošteva prejšnje ukrepe, namreč v toliko, da je vložni

zapisnik kakor tudi arhiv na c. kr. okrožni in okrajni sodnji odprt le do 3. ure ter da se akte zamore pregledati kvečjem do 4. ure, med tem ko so uradi načeloma za poznejše ure občinstvu in odvetnikom sploh zaprti.

Želimo ter se priporočamo visokemu predsedništvu c. kr. okrožne sodnije goriške, da ukrene v najkrajšem času potrebno, da se uvede nepretrgano uradovanje faktično tudi za uradniško osebje v onih urah, ki občinstvu itak niso na razpolago.

Ako se je nepretrgano uradovanje izvedlo v splošno zadovoljnost pri sodnih oblastnijah v Trstu, na Dunaju in še po nekaterih drugih mestih, lahko se brez vsakih ugovorov tako uradovanje izvede tudi na goriških sodnijah, ker so baš za goriški okoliš dani v to vsi predpogoji.

Člani naše organizacije obrnili so se tozadevno do posameznih gg. šefov kakor tudi do nekaterih sodnih referentov. — Ugovorov proti taki izvedbi nismo dobili in deloma se nam je tudi zagotovilo, da bodo to izvedbo vsi podpirali kakor hitro se v to odloči večina gg. odvetnikov in notarjev.

Na sodnih oblastvih principijelno sploh ni proti temu nikakih pomislekov; — gre se le za to, da pridobimo one šefe, ki so v očigled tačasnega položaja edina zapreka, da se nepretrgano uradovanje takoj povsod uvede.

Zdi se nam, da se gre zopet zato, da se prepriča baš one gg. šefe, ki so svoj čas bili proti nedeljskemu počitku z edinim razlogom češ, da bodo vsled nedeljskega počitka trpeli škodo. — Tudi glede nepretrganega uradovanja gojijo nekateri šefi edine pomisleke, da bodo s tem oškodovani.

Danes, ko uživamo v Gorici popolen nedeljski počitek, lahko trdimo, in priznavajo to tudi gg. šefi sami, da vsled nedeljskega počitka niso prav nič prikrajšani.

To je tudi naravno, kakor hitro so se sklepu odv. zbornice vsi podvrgli ter sledili vzgledu slov. odvetnikov tudi laški gg. šefi.

Ednaka je z nepretrganim uradovanjem. — Tudi tu ne gre, da bi nekateri šefi uvedli tako uradovanje, drugi pa bi se iz egoističnih namenov temu protivili ter iz tega kovali dobiček na rovaš svojih kolegov.

Z veseljem pozdravljamo sklep odvetnika gospoda dr. Frančiška Pavletiča v Gorici, kateri je prvi uvaževal našo zahtevo ter v svoji pisarni že dne 24./10. 1908 uvedel nepretrgano uradovanje, kar je bilo naznanjeno naši organizaciji ter objavljano tudi občinstvu po tuk. časopisih.

Ako je ta izvedba mogoča pri odvetniku, ki ima še razmeroma jako mlado pisarno, je to dokaz, da se da izvesti nepretrgano uradovanje v vseh odvetniških in notarskih pisarnah. — Ta korak bodi pa tudi drugim odvetnikom vzgled ter ga naj posnemajo. Zagotavljamo jih, da do takega uradovanja prej ali slej itak pridemo, želimo pa, da se to izvede o mejsebojnem sporazumljenju, kakor smo svoj čas dosegli lepim potom nedeljski počitek.

Ko je odvetnik dr. Frančišek Pavletič otvoril svojo pisarno, bil se je na celi črti po celi Avstriji boj za dosego nedeljskega počitka. Ravno v istem času naleteli smo od večine šefov na odpor, ki nas pa ni motil, da smo se za nedeljski počitek brezobzirno še nadalje potegovali, dokler nismo dosegli izpolnitev naše zahteve.

Odvetnik g. dr. Pavletič imel bi bil tedaj dovolj povoda, da bi se tozadevno kot odvetnik novinec lahko pridružil svojim starejšim kolegom ter se z bolj tehtnimi razlogi upiral nedeljskemu počitku, nego oni odvetniki, ki so še itak obogateli na račun svojih uradnikov.

Z ozirom na tedaj vladajoče razmere, moramo izreči odv. g. dr. Pavletiču za tozadevno pravično stališče nasproti nam vse priznanje in zahvalo. Pričakujemo, da se po njegovem vzgledu tudi glede nepretrganega uradovanja ravnajo drugi gg. šefi.

Naša organizacija je vsled tega razposlala okrožnico vsem goriškim odvetnikom in notarjem, da se izjavijo, so li za nepretrgano uradovanje ozir., da prijavijo tozadevne zadržke.

Obenem se obrne naša organizacija s priporočilom na visoko predsedništvo c. kr. okrožne sodnije goriške, da se izvede tudi pri sodnijah nepretrgani delavnik. Istotako pa se obrača tudi do odvetniške in notarske zbornice, da ista tako uradovanje svojim članom priporoči.

Vsi tovariši in zlasti pisarniški predstojniki pa naj vršijo svojo dolžnost s tem, da vpliva vsak v svoji pisarni, da se ta izvedba čimpreje vsaj pa z novim letom 1909 povsod izvrši.

Kakor je bil 1./1. 1906 dan veselja za odvetniške in notarske uradnike v Gorici, ko se je uvedel splošen nedeljski počitek, tako naj bo 1./1. 09 naš praznik, ko pričakujemo toli potrebno nepretrgano uradovanje.

Gorica, dne 27. novembra 1908.

Društveno vodstvo.

Stari in mladi.

(Spisal Josip Christof v Ljubljani).

Mlad biti, je dragocena stvar, in če je kaj, radi česar bi bil drugemu nevoščljiv, je to pač mladost združena z zdravjem.

Odvetniški in notarski uradniki vstopajo v polni mladosti, v tisti prelepi starosti, v kateri je življenje polno cvetja, v urade, in kateri človeški prijatelj se ne bi srčno veselil krdele mladih mož, ki delujejo v odvetniških in notarskih pisarnah, v mestih in na deželi!

Toda, tudi mladenič se stara in tudi mladost mora pristopiti k starosti in s to dovršiti delo, ki je naloženo obema. Vsaka doba, od otroka do starčka, ima pa svoje posebne napake, pa tudi svoje čednosti in vrline. To se opazuje čestokrat tam, kjer skupno delujejo mlajši in starejši uradniki. Bojažljivo so si potem mladi in stari nasprotni in čestokrat se zgodi, da se lotijo boja, ki jim greni življenje. Kolikokrat so se že pritoževali mlajši kolegi zoper svoje starejše tovariše! Predbacivajo slednjim nezaupnost, nevoščljivost, lakomnost ali škodoželjnost. Kolikokrat so zopet kuhali starejši tovariši sovraštvo na svoje mlajše sotrpine in jih obdolžili domišljavosti, zapovedljivosti in strasti. Kdo ni slišal že takih pritožb?

In če delujeta dva taka sovražna nasprotnika v enem in istem uradu, kaj je naravnejše, kakor da trpita oba, da se oba zaničuje in da s tem tudi ves stan na ugledu trpi. Zamore biti kaj žalostnejšega, nego ljudje, ki se morajo dan za dnevom videti, dan za dnevom skupno delovati, pa se vendar pogledujejo z zavidnostjo! Kako slabo upliva tako razmerje na srce in kako se zastrupi vsa prihodnost! Kjer se srečata mlada in stara moč v takem grenkem razporu, tam primanjkuje pač prave ljubezni do poklica do odkritosrčnega stanovskega spoštovanja.

S sveto ljubeznijo nastopi mlad uradnik svojo službo, poln poštene volje in navdušen najboljših načrtov. Njegovo prihodnje delovanje se mu zdi tako prijetno, sanja tako lepo, delovati v pristrčni družbi starejših tovarišev. Tu mu pa ta nasprotuje mrzlo, nezaupno in oprezno, iz srca ponudena desnica se komaj opazi, prijazna nadepolna beseda se ne dopade — in ideali mladega uradnika so izginili. Ovirano je mladostno veselje do poklica, oškodovano, kakor nepričakovana slana škoduje pomladanski cvetici.

Poglejte si onega ostarelega tovariša! Njegovi lasje sivijo, on hrepeni po opori, katera mu naj olajšuje njegovo težko, do sedaj zvesto opravljeno službo. Z veseljem pričakuje obljubljenega sodelavca. Pač pride končno mlad tovariš, toda ne z mišljenjem sina. Ošabnega duha, svojo

pridobljeno izobrazbo precenjujoč, stopi mladenič pred starčka, skomiguje z rameni nad njegovim delom in mnenjem, ter reže z vsako brezobzirno besedo globoko v dušo tistega, ki ga je ravnokar srčno in nadepolno pozdravil.

Življenje ne bi bilo polovico tako težavno, ako si ga ne bi ljudje sami težavnega naredili. Kdo nima sovražnikov in nevoščljivcev? Najboljši ljudje imajo tistih dostikrat največ! Odlikuj se, povzdigni se nad vsakdanjost in bodi uverjen, da ti ne bode manjkalo nevoščljivcev in sovražnikov!

Ako torej delujeta dva uradnika skupno in ako ima eden izmed istih take nevoščljivce, potem prestopijo ti navadno k drugemu ter ga ščuvajo toliko časa, da postane nedostopen vsakemu boljšemu gibljeju. Naj bi vsakdo, kdor je določen delovati v družbi z drugim, zaupal samo svojim nazorom in svojim doživljanjem ter pomislil, da gleda zlobna nakana vedno le skozi najostrejšo steklo. In ako so se enkrat srca drugo drugemu odtujila potem naj ne upamo zboljšanja po tretji osebi, pač pa se opirajmo na svojo spravljivost in na svojo pošteno besedo. Dostikrat bi se zopet rada spravila taka tovariša, toda nobeden izmed nju noče storiti prvega koraka in od dne do dne pogrezuje se strup nenaklonjenosti in nezaupanja globokeje v srca. Ali meniš menda, mlajši tovariš, da je nečastno za tebe, ako ti prvi ponudiš roko v svrhu sprave starejšemu tovarišu? Ali se ne spodobi mladini povsod častiti in varovati starost? Častno je pa tudi za uradnika starčka, ako se med plodom njegovih izkušenj leskeče tudi spravljivost. Naj bi se torej pod vsemi okolnostmi mlajši tovariši tudi vedno spominjali, da bodo tudi oni stari postali, in naj bi nasprotno tudi starejši kolegi ne pozabili, da so bili tudi oni nekdanj mladi. Zato naj živita medsebojno v miru in naj s prizanašanjem in varovanjem na to mislita, kako si med sebojno po ljubezni zlajšati trudapolno življenje.

Na naslov gg. odvetnikov in notarjev!

S toplo, odkrito ljubeznijo zrejo narodi Avstrije k svojemu osivelemu vladarju, ki je bil v jasnih in viharjih dneh prevet ljubezni do svojih podanikov, njih prijatelj, zaščitnik in branitelj, pod čegar vodstvom se je Avstrija povzpela do krepke in cvetoče države.

Zato proslavlja vse od Krkonošev do Spuža ob sinji Adrijji praznik, — šestdesetletnico vladanja — Franca Josipa I.

Ta mesec deževala so odlikovanja. Vlada je sipala redove in naslove vsem, ki so bili vladinovci, in tudi v slovenskih „vodilnih krogih“ je marsikatera gumbnica dobila križec. Slovenske banke so ne samo ta dan praznovale, marveč so vsem uradnikom plače podvojile za mesec december, in isto tako vse češke banke, mnogo drugih javnih in zasebnih zavodov, vsi pa so imeli ta dan prosto.

Naši šefi so večinoma le indirektno deležni odlikovanj, prinese pa jim njih delovanje na političnem polju marsikaj zakulisnega, — saj poznamo posebno one, ki se bavijo s politiko; — ne glede na one, ki dobe direktna odlikovanja, ker so blizu državne in deželne vlade. Zato je marsikateri naših šefov proslavljal jubilejni dan s prijetnimi čutili, ne samo radi vladarjevega jubileja, marveč tudi s skritim upanjem na dobrote, ki še pridejo iz ugodne konstelacije na političnem polju. Mogoče pride čez nekaj let tudi kak križec, in samo roko je marsikomu treba stegniti, ali pa malo počakati, in uplivna mesta jim padejo v naročje kakor zrelo jabolko.

Mi seveda to vse našim gg. šefom privoščimo in istotako ne zaostanemo v svojih čutilih za dedno našo dinastijo, konstatiramo pa, da ne bomo deležni niti ene onih olajšav, ki so jih deležni razni uradi, zavodi itd. Niti prostega dne nismo imeli vsi in povsod . . .

In zakaj bi se v tem mesecu ravno naš stan prezrlo? Smo morda manj vredni kot drugi državljani, ali morda ne vršimo napornih dolžnostij svojega poklica?

Naj si bo odvetniški in notarski uradnik še tako izvežban v svoji stroki in še tako delaven, ne dobi za to nikakega priznanja ne od sodne ne od politične oblasti in le njihovi šefi žanjejo priznanja in zaslužek, mi pa smo odkazani banje. Kaka so ta odlikovanja, je znano. Ako se nas sploh kdo spomni, je to kak posamezen šef in le redkokedaj se najde šef, ki ve ceniti svojega uradnika.

Vendar se obračamo v tem trenutku na gg. šefe, naj se ob tej priliki spomnijo na nas, ki smo jim kot njih uradniki orodja, s katerim si zidajo oni svoje ugodne pozicije. Ker so naše plače še zelo na nizki stopinji, kakor smo povdarjali v eni zadnjih številkih „Slov. Pisarne“, naj gg. šefi svojim uradnikom v tem mesecu izplačajo dvojnopllačo, ki bo marsikateremu pomagala iz zadrege, in naj vsaj pristopijo vsi do zadnjega kot podporni člani naši organizaciji in pomagajo tej s svojimi prispevki.

Tovariška društva pa naj nam poročajo o takih dejanjih, radovedni smo, koliko njih bomo v prihodnji številki znali naštetih, ki so se temu vabilu oz. klicu vpijočega v puščavi odzvali.

Iz pisarniške prakse.

Uradovanje v kaz. oddelku goriške okrajne sodnije kot pravi balast napram sollicitaturi.

Malo čudno se glasi naslov naslednjim vrsticam in vendar nimam drugega primernejšega izraza, ki bi bolj točno označil razmere v kazenskem oddelku c. kr. okrajnega sodišča v Gorici.

Sollicitatorji smo lahko prav veseli, da nimamo dosti opraviti v tem kaz. oddelku. Dosti lažje stališče imamo, da se naš boj radi zastopanja vrti tačas le okrog § 31 c. p. r. ter da se tozadevne naše zahteve še niso razširile tudi na razmotrivanje, bi-li smeli zastopati tudi v kaz. zadevah pred okrajnimi sodišči, kakor hitro se nas v smislu § 31 c. p. r. prizna sposobnim za zastopstvo.

Uverjen sem, da bi se takemu zastopanju — kakor hitro bode to vprašanje pri just. ministerstvu za nas ugodno rešeno — ne protivili kaz. sodniki pri drugih sodiščih; toda pri kaz. sodniku goriške okrajne sodnije bil bi vsak tak poskus predrzno podjetje, čeprav bi se lahko legitimirali s še tako odločilno ministerijalno naredbo.

Tega v doglednem času v Gorici ne bodemo poskušali, dokler nam v to naša „Državna Zveza“ ne uglađi poti ter pribori primerne upoštevanja tudi v kaz. zadevah pred okrajnimi sodišči.

Na obče se gotovo sme trditi, da je zagovorniška miza jako važno mesto, kjer naj zagovornik z vsemi postavnimi sredstvi brani stališče svojega klijenta ter nemoteno sodeluje pri razpravah.

Stranka poveri z izročitvijo kaz. zastopstva zagovorniku svojo usodo in često tudi svojo existenco.

Naravno je, da se stranka pri kaz. razpravah obrača z največjo zaupnostjo do svojega branitelja, ki ima biti včasih zadnja rešilna bilka ter mora zastaviti vse svoje sile, da pripomore stranki do pravice ozir. da jo obvaruje pred krivico.

Zagovorniki tvorijo važen del kaz. procedure; njih izvajanja so nemalokrat edina podlaga za razsojo stvari in se jim vsled tega mora dati priložnost, da vsestransko pojasnijo strankine težnje in ako ta izvajanja ostanejo neizpodbita, mora jih kaz. sodnik upoštevati pri proglasitvi sodbe.

Prebivalstvo ponosnega značaja, ki se zaveda vrednosti državljskih pravic — ako jih zamore neomadeževano uživati — zna ceniti tudi pravni pripomoček v osebi zagovornika.

In tudi kaz. sodniki, ki ne žive v zastarelih nazorih oz. oni, ki kaz. izrek ne opirajo edino na svoj absolutističen sistem in svojo nezmotljivost, uvažujejo moč branitelja ter mu ne le pri razsoji

ampak tudi tekom razprave dajo primerno upoštevanje.

Saj je postavodajstvo samo izbralo ta pravni pripomoček onim, ki zbog pravnega položaja ne morejo biti deležni zaščite od strani državnega pravdnštva.

§ 3 kaz. pr. reda določa izrečno, da ima sodišče ednako pretehtavati vse okolščine, ki jih navaja obtožitelj in one, ki jih navaja zagovornišvo.

Ta določba velja za kaz. postopanje na splošno, toraj tudi v slučajih, kjer se gre le za prestopke.

In vendar doživljamo na goriški okrajni kaz. sodnji, da se postopa s strankami kakor tudi s zagovorniki tako, da bi tozadevni predpisi ne veljali za tuk. sodnika.

Že iz likvidacije troškov je na prvi hip razvidno, v kolikor smatra sodni tajnik g. Covacig zastopstvo po odvetnikih potrebno in koliko važnosti polaga on na zagovorniško sodelovanje.

Ker zastopstva po odvetnikih ne more kratkomalo odpraviti — kakor bi najraje storil — in ker za prisotnost vendar mora kaj priznati, privzel si je povsem napačen princip, da prizna za vsako razpravo naj si bode ista dolgotrajna ali pa če konča v par minutah, honorar 10 kron; za sestavo kaz. ovadbe dolge ali kratke vsebine pa 3 krone.

Poduk s stranko k ovadbi je njemu postranska stvar, radi tega za tozadevno zamudo in pravniški svet ničesar ne prizna. Tudi za pooblastilo, čistopis ovadbe, odpravo, vpis obravnave, dopis stranki in druge enake postavke on z vso prezirljivostjo črta.

Da bi vso simpatijo pokazal zagovorniku, manipulira v svoji pisarni tako, da vabil k razpravi sploh ne pošilja zagovorniku, četudi so v ovadbi s pooblastilom izkazani, ampak pošilja vabila naravnost strankam.

Mnogo slučajev je dokazanih, ko so stranke v kljub sprejetemu vabilu ostale doma, meneč, da jih bo pri razpravi itak zastopal odvetnik, ki je v to že pooblaščen in ki je sestavil ovadbo. Ker pa odvetnik od sodišča ni prejel nikakega obvestila, se ni udeležil razprave in stranka je bila kontumacirana. Vsled tega stranka ni dobila iskanega zadoščenja, marveč je morala trpeti žalitev, plačati stroške lastnega odvetnika ter povrh še povrniti nasprotnikove stroške.

A tudi če je stranka tako previdna, da pride z vabilom pravočasno k razpravi, naleti včasih v svojo nesrečo, ako ni mogla poprej odvetnika obvestiti o razpravi, da stoji naenkrat sama pred sodnikom Covacig-om, ki v takem slučaju „preizkuša svoj organ“ in se tako zadira nad stranko, da tej preide vse veselje do sodniškega zadoščenja in da odide iz sohe pravice bolj užaljena, kot je bila

pred razpravo. Taktno postopanje izkazuje ta sodnik odvetnikom tudi s tem, da začne, ako ste obe stranki slučajno navzoči, razpravljati brez zagovornika tudi pred določeno uro, in ko dojde ob določeni uri odvetnik dotične stranke, je stvar že končana in njemu ne preostane drugega, nego brezplačno konstatirati, da je bila njegova stranka tudi brez zagovornika oproščena, ali pa, — kar se pogosteje zgodi, — pošteno „zašita“.

Kako težko si je pri tajniku Covacig-u priboriti ono avtoriteto, ki naj bi dičila vsakega zagovornika, nam je znano iz mnogih burnih nastopov, ki se pa morajo vedno znova ponavljati, ako se hoče varovati zagovorniško dostojanstvo. Res je, da ob takih razmerah zagovornik svoje naloge ne more tako izvršiti kakor je njegova dolžnost in kakor želi stranka; a slednjič je razumljivo, da se za stvar ne zavzame z izredno unemo, ko že napreje, da je ves trud zaman.

Za borih 13 K, ki se mu jih navadno pošalno prizna, naj zamudi odvetnik po pol ure s stranko za informacijo, napravi ovadbo, prepis, pooblastilo, vloži, konferira s stranko pred razpravo, čaka na obravnavo, sodeluje pri razpravi ter se naj nazadnje še pusti šikanirati!

Ni čuda, da se pri kazenskem oddelku goriške okrajne sodnije odvetniki čimdalje bolj ogibljejo *) razpravne dvorane, ker se jim zdi slednjič že preneumno prenašati tako bagateliziranje. Zagovorniške klopi pri tem kazenskem oddelku zasedajo vedno bolj odvetniški kandidati, ki pa tudi nimajo veselja pobrati za šefe vseh kostanjev iz žerjavice, ker imajo posla dovolj, da branijo lastno stališče.

Za saniranje teh in enakih razmer bilo bi pač umestno, da bi si slovenski odvetniki in kandidati osnovali svojo stanovsko glasilo, ki bi širše juridične kroge poučilo o enakih neznosnih razmerah ali pa, da bi si vsaj potom zveze odvetnikov priborili garancij za nemoteno izvrševanje zagovornišva.

Kakor je v razpravni dvorani vse napeto, tako neprijetno je tudi občevanje v pisarni tega oddelka, kjer oficijal baje po višjem ukazu zabranjuje solicatorjem poslovanje, n. pr. vpogled aktov itd. Nespametno bi bilo trditi, da odvetniški uradniki nimajo pravice prestopiti praga raznih sodnih pisarn ter se tam prepričati o kaki pravomočnosti, dati napraviti vidimiran podpis kake listine itd. Naloga je zlasti solicatorjev, da v imenu šefa vpogledajo

*) Čemu to, naj raje pokažejo odvetniki svojo energijo kakor tudi koncipijenti ter se naj zaradi vsakega posameznega slučaja pritožijo pri predsedništvu dežel. nadsodišča v Trstu in pri justičnem ministerstvu. Tako sta postopala umrla g. dr. Dečko, in g. dr. Hrašovec v Celju.

Medsebojno preziranje in popustljivost ne bode zboljšajo razmer. Le potom večnih pritožb se da deseči to, kar g. dopisnik danes kritikuje. (Op. ur.)

v akte vseh vrst ter dobe razna pojasnila. Navadno preide vsak akt v naše področje, ko so procesna dejanja končana in se ima uvesti izvršilno postopanje. V to svrhu pa je bilo in bo pri vseh sodiščih in v vseh oddelkih - razun pri preiskovalnem sodniku - dovoljeno, da je smel odv. uradnik upogledati akte Cg, Cw, Bc, Cm, C, Cb, Vr, U, Hc itd. in napraviti potrebne ekscerpte, zlasti pa vidimiran prepis pooblastil in ugotoviti pravomočnost rzsodb.

Edino izjemo dela oficijal na tem kazenskem oddelku, kakor že poprej omenjeno, baje po višjem ukazu. Vede se ta gospod tako, kakor da bo še le on iznašel modus vivendi za občevanje med sodnijskimi in odv. uradniki, in kakor da bi bile tozadevne naše zabteve njemu nasproti neopravičeno nadlegovanje. Navedemo le en slučaj. Dne 25. oktobra 1908 došel je k njemu odvetniški uradnik J. K., da se prepriča o pravomočnosti kaz. rzsodbe in napravi vidimiran prepis kaz. pooblastila za uporabo v isti zadevi na izvršilnem oddelku. Oficijal pa je dotičnega uradnika kratkomalo odslovil, češ, da on nejurista sploh ne pozna in mu z ničemur ne postreže ter da naj pride po zahtevano sam odvetnik ali pa odv. kandidat. Tako nečuvno zapostavljeni uradnik pritožil se je pri pisarnovodji, ki se je, takoj odpravil k oficijalu, zahtevajoč, da dovoli ugotovitev pravomočnosti in da napravi vidi. prepis pooblastila. Oficijal pa je zarentačil nad njim, da nejuristi sploh nimajo vstopa v kazenski oddelek Goriške okrajne sodnije ter da oa tudi pisarnovodij ne pozna „za nič“!

Dotični pisarnovodja je opozoril oficijala na nasledke, ki so posledica takemu nepostavnemu uradovanju ter se je nanašal in skliceval na kazenske oddelke drugih sodišč in tudi na okrožno sodnijo, kjer so mu akti Vr. po dognani preiskavi vedno na razpolago. Ko tudi to ni pomagalo, šel je k pisarniškem predstojniku, ki je oficijala podučil, da tej upravičeni zahtevi po zakonitih predpisih mora zadostiti. Tedaj pa se je oficijal pokazal v svoji pravi podobi s pripravljeno mu trmo. Tudi svojega predpostavljenega ni slušal, marveč odrekel kratkomalo vidimiranje pooblastila ter se na prav surov način odrezal, da on z nejuristi nima nič opraviti, da on pozna le odvetnike in odvetniške kandidate. V boljše razumevanje bodi povedano, da ta oficijal ni nikak jurist ali oseba, ki bi bila dovršila kaké srednje šole. Utis dobivamo, da slično uradujejo navadno oni uradniki „po starem“, katere se od vojaških oblasti privzema v civilne službe.

Proti temu postopanju vložil se primerna pritožba na pristojno mesto ter upamo, da bode nadzorovalna oblast potrebno ukrenila, da se naših tovarišev v bodoče ne bode več zapostavljalo in po nepotrebnem žalilo.

Da bodo cenj. naročniki lažje razumeli žalostne razmere, ki vladajo na kaz. oddelku c. k. okrajne sodnije v Gorici, priobčujemo v celoti članek, ki ga je priobčil „Delavski list“ z dne 20. 11. 08. št. 48 pod naslovom „Razmere pri goriškem kazenskem oddelku“:

V Gorici pri c. kr. okrajnem sodišču posluje že celo vrsto let, kakor da bi bil za to mesto inštaliran, c. k. sodni tajnik Karol Covacig. Mož je slovenskega rodu iz znane rodbine Kovačičev pri Sv. Luciji in govori slovensko po „starem“. Kljub temu, da je na Goriškem dejansko izvedena enakopravnost italijanskega in slovenskega jezika, je edini tajnik Covacig, ki uraduje izključno italijansko in se ne zmeui za noben ukaz višjih oblastev. Pod vplivom bivšega predsednika višjega sodišča, Gerčarja, se je moglo doseči od njega le toliko, da trpi poleg sebe zapisnikarja, ki je zmožen slovenščine ter pri slovenskih razpravah piše slovenske zapisnike in sestavlja slovenske sodbe. To bi sicer še šlo, ker je stvar višjih sodnih oblastev, koliko avtoritete izvršujejo nad svojimi uradniki. Nekaj pa je, kar se mora javno grajati in česar so kriva sodna oblastva vseh instanc na Primorskem: sodni tajnik Covacig je pri občevanju s strankami, in sicer takrat kadar vrši posel sodnika, skrajno neotesan in često surov. Mnogokrat se zgodi, da stranko, ki išče zadoščenja radi razžaljenja časti, sam opsuje. Pri tem kriči in se zadira v stranke in tudi v priče, da so mnogokrat vse osuple ter jim kar zastane beseda v grlu. S tem nedostojnim obnašanjem največkrat izsili med strankami poravnano, posebno ako je še kričanje spojeno z žuganjem, da sodnik za slučaj, da se ne poravnati, obe stranki, kadar je ovadba in protiovadba, prav pošteno našije“.

Kričeč slučaj se je vršil nedavno, da je sodnik Covacig stranko, ki je iskala pravico; sam osebno razžalil. Stranka ga je nato tožila radi razžaljenja časti, ter je bil tajnik Covacig po delegiranem sodniku obsojen na 50 K globe. V sodbi je bilo rečeno, da je obtoževalna okolnost, ako sodnik, zlorabeč svoj položaj, žali stranko. Druga inštanca okrožnega sodišča pa se je postavila na nezaslišano in nezakonito stališče, da razžalitve, ki jih izvrši sodnik, izvrševaje svoj posel, ne spadajo pod kazenski zakon, marveč se dajo kaznovati le disciplinarnim potom. Razveljavila je torej obsodbo tajnika Covaciga, ga oprostila ter naložila stroške kazenske pravde stranki, ki je iska'a zadoščenja.

Ta slučaj kriči naravnost po zadoščenju. Sodišča so zato, da sodijo. Poravnave, ki jih sodnik z grožnjami in zmerjanjem izsili, so pravcati škandal za sodno upravo. Ako je sodniku pri tem še dovoljeno žaliti stranko, potem presega to vse

pojme pravice in to ni nič drugega, nego skrajna zloraba sodne službe. Raditega apeliramo na nadrejena oblastva, da ukrenejo, kar je njih dolžnost. Opozarjamo pa tudi na okolnost, da tajnik Covacig slušbuje že par desetletij in sicer vedno le kot kazenski sodnik za prestopke, da se ni nikdar uporabljal za druge težje posle, in da je moral tudi izgubiti vsak čut za napredek pravosodstva in napredek časa. Opravičuje se sicer ta okolnost s tem, češ, da je težko dobiti sodnika, ki toliko kazenskih pravd in s tako lahkoto rešuje. Ta lahkota reševanja pojasnuje njegovo postopanje. Težko da ima kak sodnik toliko poravnjav. Seveda poravnave izvirajo iz tega, da se stranke raje poravnajo, nego da bi se podvrgle morda nezasluženi kazni in žaljenju po sodečem sodniku.

Čudno pojmovanje § 396 cpr. ter v očigled dvornega odloka 4. oktobra 1833. št. 2633.

V smislu § 396 cpr. izdati je na predlog došle stranke zamudno sodbo proti stranki, ki ni došla k razpravi. — To velja brezdvomno tudi za tožbene zahtevke, s katerimi se zahteva plačilo odvetniških troškov in naj so ti troški likvidirani od sodnije ali pa priznani od stranke; in mirno se lahko trdi, da je nedošlega toženca tudi tedaj obsoditi, če tudi ni dokazano, da so troški sploh likvidirani. — To je tako jasno, da bi bilo vsako tozadevno razmotrivanje odveč.

Kljub temu pa se je dogodil pri c. kr. okr. sodniji v Ajdovščini slučaj, ki ga še nismo doživeli, da se je sodnik postavil v protislovje s določbami § 396 cpr.

Pod opr. št. Cb II. 58/8 tožil je odvetnik dr. I. T. dediče pok. M. B. na plačilo ostalih odvetniških troškov v znesku K 5874 esc. K naroku dne 25./11. 08. toženci niso došli. — Vsled tega je predlagal zastopnik tožitelja, sklicaje se na vsebino tožbe, da se nedošle tožence s zamudno sodbo obsodi po tožbenem zahtevku.

V nemalo tožiteljevo presenetenje sodnik ni ugodil temu predlogu, marveč je odbil tožbeni zahtevk.

Dejanski stan navaja tožbene okolnosti ter ugotavlja, da se je tožence pravilno povabilo k razpravi, kar je izkazano z došlimi povratnicami; navaja dalje, da je vsled tega tožiteljev zastopnik sklicuje se na vsebino tožbe, predlagal zamudno sodbo. — V razlogih pa utemeljuje zavrnitev tožbenega zahtevka z izgovorom, da ni dokazano, je li utoženi troškovni znesek bil odmerjen od pri-

stojnega sodnika, kakor se to zahteva v dvornem odloku 4./10. 1833. št. 2633.

Komentarja k takemu modrovanju pač ni treba. — Znano nam je, da se je ednakim tožbam, istemu tožitelju vsaj v sto slučajih ugodilo, v nekaterih tožbah celo od istega sodnika. Saj je v predselečem slučaju sam izdal za vtoženih K 5874 plač. povelje, kar je pač slično zamudni sodbi.

Da bi se v smislu določb § 396 cpr. imelo odsotno stranko uradno na tak način ščititi, tega pač ne verjamemo.

Kako naj v tem slučaju sodnik opraviči tak pravorek?

Ako bi bilo njegovo mnenje: — da odvetnik troškov ne more drugače vtožiti, kakor le tedaj, če je izkazana likvidacija istih v smislu dvornega odloka 4./10. 1833. št. 2633 — tudi res pravo (čemur se pa ne pridružujemo), potem je moral sodnik tožbo logično brez razpisa naroka a limine zavrniti, ali pa vsaj tožitelja pozvati, da tožbi priloži likvidacijski sklep glede vtoženih troškov.

Kakor hitro pa je določil narok ter s tem privabil tožitelja iz Gorice v Ajdovščino, provročivši mu s tem precejšnje troške, moral je s zamudno sodbo ugoditi tožbenemu zahtevku, ker istemu ni nikdo ugovarjal, se ima vsled tega tožbene naredbe privzeti za podlago zamudni sodbi.

Ker je v predselečem slučaju zadeva bagatelna, ne more se zamudne sodbe spodbijati potom priziva, pač pa se vloži primerna pritožba na pristojno mesto, da se taki slučajji ne bodo več ponavljali. — Zakonodajstvo gotovo ni izročilo strank v bagatelnem postopanju zato na milost in nemilost sodniku, da bi isti svojo oblast v gornjem smislu pokazal.

Društvene vesti.

Ljubljana, dne 24. oktobra 1908.

V zadnji številki „Slovenske pisarne“ čital sem s posebnim zanimanjem članek: „Naša zveza“. Ta članek zanimal me je zlasti že radi tega, ker sem kot nekdanji odbornik II. krajevne skupine društva slovenskih in notarskih uradnikov v Ljubljani pri vsaki nudeči se mi priliki poudarjal, da nam posamezna društva ne koristijo toliko, kakor bi bilo želeli, zlasti tedaj ne, ako ne postopajo solidarno. Dokler hodi vsako pojedino društvo svojo pot, ne zamore celi naš stan uspešno pozdigniti svojega glasu, kadar to zahtevajo okolščine. Le skupnost ima moč, ima vpliv. Treba je toraj neobhodno, da si ustvarimo zvezo vseh do sedaj obstoječih društev slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov. Saj ga ni menda tovariša med nami, ki ne bi imel globokega pre-

pričanja, da je treba nekaj storiti, da se zjedini. Le v skupnosti, v združbi je moč. Potezati se nam je za gmotni in duševni interes, braniti našo čast proti javnemu mnenju. To pa zamoremo storiti le takrat, kadar smo jedini, složni. Ako smo složni, kažemo moč, in moč ima učinek.

Da se pa uresniči osnovanje „Naše zveze“, predlagam, naj vzame to osnovanje društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani v roke, ker je izmed sedaj obstoječih društev odvetniških in notarskih uradnikov najmočnejše. To pa naj bi se po mojem mnenju izvršilo sledeče: Naše društvo izvoli odbor, obstoječ iz treh članov, kateri vodi vso zadevo tako dolgo, dokler se v istini zveza ne osnuje. Ta odbor obrne se pred vsem do vseh obstoječih stanovskih društev, katera naj mu javijo, ali so voljna vstopiti v zvezo ali ne. Odbor izdela provizorična pravila ter jih pošlje vsem društvom, ki so za zvezo, da jih pretresujejo. O svojem delovanju poroča naj odbor v „Slovenski pisarni“. Ko je odbor pisмено dogovore izvršil in celo stvar rešil, skliče ob ugodnem času občno zborovanje, pri katerem se zveza definitivno ustanovi in v redni tir spravi. Tako menim, bode se naša namera najhitreje oživotvorila; kajti pisanje po naših listih ne pomaga nič. Na voditeljih naših društev je toraj sedaj, da to akcijo uresničijo.*)

Josip Christof.

Umril je v sanatoriju v Gradcu po dolgi živčni boleznii znani štajarski narodni bojevnik, celjski odvetnik dr. Ivan Dečko.

Njegovo smotreno in energično narodno delo, njegovo ljubav do domovine, do Slovenstva, njegove boje, — vse to so ocenili razni politični listi. Mi se za danes spominjamo kot bivšega šefa. Da bi bili vsi taki, kot on! Prijazen in ljubezniv nasproti uradnikom pokazal je svoje demokratično mišljenje vsekdar; storjene napake uradnikov ga niso spravile iz ravnotežja, nikdar ni bil radi tega osoren. Ves čas je bil podpornik društva, kateremu je tudi brez odškodnine dal stalen prostor v svoji pisarni. Ko se je šlo za uvedbo nedeljskega počitka, bil je prvi zato, ali načrt se je izjalovil vsled upora odvetnikov dr. Serneca in dr. Stepischnegga. Zato pa je uvedel pokojnik v svoji pisarni delni nedeljski počitek s skrčenimi uradnimi urami. Tudi je bil prvi odvetnik v Celju, ki je svojim uradnikom izboljšal plače.

*) Op. ur.: Kdo želi to bolj, ko mi? Le zdi se, da izginejo najlepši načrti ob brezdelnosti, nezavednosti in lenobi večine tovarišev. Dokler se ne najde v vsakem kraju vnet in delaven tovariš, se zdi vse Sisiſovo delo. Vendar pozdravljamo z veseljem ta glas iz Ljubljane in mislimo, da lahko javimo v imenu vseh goriških tovarišev, da se ne bomo ozirali na malenkosti in osebnosti, in da se čutimo solidarnega z vsemi, ki kaj store za končno uresničenje zveze in pa pogrebne zaklada. V delu naprej!

Izdaja in zalaga „Društvo odv. in not. uradnikov v Celju“. Odgov. urednik **Fr. Moškon** v Gorici. Tisk „Goriške tiskarne“ A. Gabršček.

Pri tem moramo tudi omeniti, da je on prvi s svojimi pritožbami pri upravnem in državnem sodišču ter pri raznih ministerstvih dosegel v raznih področjih državnih uradov uradovanje v slovenskem jeziku. Pozneje sta se bojevala v tem oziru skupno z dr. Hrašovcem, ki ta boj še danes uspešno nadaljuje. Tudi na tem polju ostanejo dr. Dečkove zasluge trajne.

Pridružili smo se torej tisočeri množici, ki je stopala za njegovo krsto, pridružili smo se z resničnim obžalovanjem v srcu. Saj smo stopali za krsto svojega šefa — prijatelja. — Bodi mu zemljica lahka!

V Mariboru na Štajerskem so naši kolegi dosegli pri svojih šefih popoln nedeljski počitek. Kaj pa poreko k tej pridobitvi naši Celjani, ki imajo vodstvo našega društva v rokah? Ali si res ne morejo Celjani priboriti popolnega nedeljskega počitka? Treba bi bilo malo dobre volje in energičnega nastopa. Ne-prestano nadlegovanje bode tudi omehčalo največjega sovražnika nedeljskega počitka — g. dr. Serneca st., — kojega posnemajo ostali gg. šefi kot najstarejšega.

Sedaj ko je dr. Stepischnegg umrl, se da vse nemške odvetnike pridobiti za nedeljski počitek. Letos je jubilejno leto našega vladarja, kar naj dobrodejno upliva na Celjske odvetnike v smislu, da uvedejo takoj popoln nedeljski počitek v svojih pisarnah.

G. dr. Müller, odvetnik v Celovcu sprejme koncipijenta in izvežbanega sollicitatorja.

Dr. Gjuro Červar, odvetnik v Voloski sprejme pisarniškega uradnika (stenografa in strojepisca). Prednost ima uradnik, ki je zmožen hrvatskega jezika.

Išče se mundant z lepo pisavo za notarsko pisarno na deželi. Naslov pove naše uredništvo.

Listnica uredništva.

Radi pomanjkanja prostora, odložiti smo morali za to številko poslano nam poročilo o skupščini „Zveze avstrijskih odvetniških in notarskih uradnikov na Dunaju“ dne 11. oktobra 1908, katero nam je poslal naš delegat g. Dragotin Gilčvert.

To poročilo priobčimo v prihodnji številki, katera bo izšla koncem tega meseca.

Obvestilo.

Odvetniška pisarna dr. Frančiška Pavletič v Gorici naznanja, da je z dnem 24. oktobra 1908 uvedla nepretrgano uradovanje od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne.

